

Mazowsze.
serce Polski

MTTK dofinansowano ze środków
Samorządu Województwa
Mazowieckiego

Legenda

- pomnik, głaz, obelisk
- kapliczka, figura religijna
- krzyż
- inny obiekt
- pomnik przyrody, drzewo

wersja 1.1

Budowa trasy: Dariusz Mazurek
Aktualność: kwiecień 2025 r.

Z Dreptusiem po Dolinie Bugu

Brok – Łyk historii

Najstarsza wzmianka o Broku pochodzi z 1203 roku. W dokumencie wydanym podówczas przez księcia Konrada Mazowieckiego wymieniano Brok jako gród obronny, z kościołem i 18 wsiami, stanowiącymi dobra biskupów płockich. Była to prężna osada gospodarcza o krajowym znaczeniu, stanowiąca ważny punkt na szlaku handlowym wiodącym na Ruś. W 1501 roku biskup płocki Wincenty Przerębski nadaje Brokowi prawa miejskie i przywilej targowy. Największy rozkwit miasta przypada na wiek XVI, kiedy to Brok staje się jednym z większych miast Mazowsza, z rozwiniętym rzemiosłem, handlem produktami leśnymi, znaczącym portem zbożowym, z liczbą ludności sięgającą 3000 mieszkańców. Świątynia Broku zaczęła powoli gasnąć w wyniku wojen szwedzkich (XVII wiek) i zniszczeń, jakie dokonały się w czasie wojny północnej. Dalszego spustoszenia

dopełniły zarazy i głód oraz rabunkowa gospodarka rosyjskiego zaborcy. W 1869 r. władze carskie, w ramach represji po powstaniu styczniowym, odbierają Brokowi prawa miejskie. Konfiskacie podlegają dobra biskupie. W wolnej Polsce Brok w 1922 r. odzyskuje prawa miejskie. Powstają liczne pensjonaty, kwatery

prywatne i przystań wodna. Do Broku ściągają w sezonie około 4 tysiące wczasowiczów. Pomyślny rozwój miasta przerywa wybuch II wojny światowej, w wyniku której zniszczeniu i spaleni ulega 80% budynków. Po zakończeniu II wojny światowej Brok dźwiga się do życia.

W końcu lat 50. zaczyna się ponowny, stale postępujący rozwój związany z budową ośrodków wypoczynkowych przez zakłady pracy oraz ożywionym ruchem turystyczno-wypoczynkowym, ożywa życie kulturalne.

Powstaje Dom Kultury, gdzie młodzież rozwija swoje zainteresowania taneczne, malarskie, fotograficzne. Działa zespół folklorystyczny Puszcza Biała.

źródło: brok.pl

Do przejścia: 1,6 km
Do odwiedzenia: 20 PK

Wycieczka nr A10

Na mapie zaznaczono
punkty kontrolne (PK).

Do każdego z nich zadano pytanie.

Odpowiedzi na pytania, jako potwierdzenie
przebycia trasy, należy dostarczyć do organizatora.

Turystyczna Rodzinna Impreza Plenerowa
www.dreptus.pl

Z Dreptusiem po Dolinie Bugu/Brok – Łyk historii

PK 1	Dąb Jan Paweł II wyhodowany z żołędzi najstarszego w Polsce dębu Chrobry poświęconych przez Ojca Św. Jana Pawła II. <i>Z jaką szkołą wyższą związane są te ziemie?</i>
PK 2	Pierwszy kościół w Broku stanął zapewne w XI wieku. Po nim wznoszono jeszcze kilka, również drewnianych. Budowę obecnego, w stylu renesansowym rozpoczęto w 1542 r., a poświęcenia dokonano po osiemnastu latach. Jest on murowany, z cegły, wewnątrz otynkowany, z dwiema bocznymi kaplicami. Kościół wzniesiono staraniem biskupów płockich Samuela Maciejewskiego i Andrzeja Noskowskiego, wg projektu Jana z Wenecji. Wolnostojąca kaplica Matki Bożej. <i>Co wykorzystano jako paciorki leżącego przed kaplicą różańca?</i>
PK 3	Krzyż misji jubileuszowych. <i>Z którego roku pochodzi ustawiona u stóp krzyża tablica?</i>
PK 4	Dwukondygnacyjna drewniano-murowana dzwonnica z XIX wieku. <i>Ile stopni mają schody prowadzące do metalowych drzwi od strony ulicy?</i>
PK 5	Poddana renowacji w 2003 r. zabytkowa brama z końca XIX wieku. <i>W którym roku ją wykonano?</i>
PK 6	Przystanek autobusowy stylizowany na zabytkowy budynek z przyporami. <i>Ile ławek ustawiono wewnątrz?</i>
PK 7	Dwa dęby posadzone dla uczczenia 100. rocznicy Bitwy Warszawskiej. <i>Jakie noszą imiona?</i>
PK 8	Ratusz wzniesiony w latach 1929-1935, na planie czworoboku. Swoim wyglądem przypomina inne, klasycystyczne ratusze Mazowsza. Tablica upamiętniająca 500-lecie uzyskania przez Brok praw miejskich. <i>Czyje słowa zacytowano na tablicy?</i>
PK 9	Tablica upamiętniająca pomoc niesioną Polsce przez naród węgierski w trakcie wojny polsko-bolszewickiej. <i>Ile Polska otrzymała amunicji artyleryjskiej?</i>
PK 10	Głaz pamiątkowy przedstawiający najważniejsze wydarzenia z historii Broku nad Bugiem. <i>Dokąd prowadził przebiegający przez osadę w X-XI w. szlak handlowy?</i>
PK 11	Wolnostojąca pompa wodna. <i>Jakie zwierzę zdobi jej wylew?</i>
PK 12	Obelisk upamiętniający Ofiary Zbrodni Katyńskiej i Tragedii Smoleńskiej. 11 maja 2014 roku jego uroczystego odsłonięcia dokonała Prezydentowa Karolina Kaczorowska. <i>Jacy mieszkańcy ufundowali pomnik?</i>
PK 13	Pomnik ku czci prof. Wojciecha B. Jastrzębowskiego – wybitnego botanika i jednego z głównych twórców ergonomii. <i>Na tle czego umieszczono tablicę pamiątkową?</i>
PK 14	Nowoczesny budynek OSP i biblioteki publicznej. <i>Jaki krok do unowocześnienia biblioteki w gminie Brok?</i>
PK 15	Pomnik Marszałka Józefa Piłsudskiego z 1994 roku. Na okalającym go skwerze odbywają się gminne uroczystości obchodów świąt narodowych i lokalnych. <i>Jaki tytuł nosi utwór, z którego pochodzą przytoczone na tablicy słowa?</i>
PK 16	Krzyż przydrożny. <i>Kiedy dokładnie go tutaj ustawiono?</i>
PK 17	Kurhan grzebalny z XVII wieku, w którym pochowano ofiary epidemii dżumy (około 1500 osób). <i>Ile krzyży ustawiono na kurhanie?</i>
PK 18	Założony w XIX wieku cmentarz żydowski. Do dnia dzisiejszego zachowało się tu około trzydziestu macew. Dzieli się on na część starszą i nowszą. Jest to jeden z najlepiej zachowanych kirkutów w tej części Mazowsza. Przy wejściu od strony ul. Konopnickiej zwraca uwagę wysoka macewa z piaskowca, ozdobiona trójramiennym świecznikiem, z resztkami polichromii, miejsce pochówku kobiety zmarłej 4 lutego 1931 roku (17 szewat 5691 r.). Ścieżka wiodąca przez cmentarz prowadzi do współcześnie odbudowanego nagrobka, zmarłego w 1895 roku Abrahama Judy Lejba, rabina z Broku, głównego sędziego w sądzie rabinicznym i autora komentarzy o treści religijnej. <i>Ile pni ma brzoza rosnąca przy ptn.-zach. narożniku ogrodzenia?</i>
PK 19	Cmentarz katolicki z drewnianą, zrębową kaplicą z 1842 roku. Jest to budynek wzniesiony na planie kwadratu, na podmurówce z polnego kamienia. Jego czterospadowy dach wieńczy żelazny krzyż. Obok, po prawej stronie, znajduje się grób obywatela ziemskiego. <i>Z jakiej guberni tu przybył?</i>
PK 20	Grób Nieznanego Żołnierza. Tablica upamiętniająca polskich bohaterów poległych w walce z bolszewikami w 1920 r. <i>Kto, z parafii Brok, ją ufundował?</i>

Odpowiedzi należy przesłać na e-mail: trip.poczta@onet.pl lub za pomocą formularza.

Zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych, tzw. RODO), przesyłający wyraża zgodę na publikację na liście osób, które przebyły trasę na stronie internetowej <http://dreptus.pl>